

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1736s/2551

-
ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา 5 วรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ถูกฟ้องคดีในคดีนี้จึงต้องฟ้องต่อหน่วยงานของรัฐที่โจทก์อ้างว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ฯ

ข้อมูลย่อ

โจทก์ฟ้องอ้างว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันทำละเมิดต่อโจทก์ เมื่อพิจารณาข้ออ้างในคำฟ้องประกอบเอกสารท้ายฟ้องแล้วได้ความว่า มูลเหตุคดีนี้สืบเนื่องมาจากสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของวัดร้างต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบรวมทั้งวัด ก็ได้รับแจ้งว่ามีผู้นำรถแทรกเตอร์เข้าไปไถสวนยางพาราของวัด ก็ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ 3 ในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงทำหนังสือมอบอำนาจให้จำเลยที่ 2 ไปแจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุกที่ดินดังกล่าว จำเลยที่ 2 แจ้งความให้ดำเนินคดีแก่โจทก์เห็นได้ว่ากรณีที่จำเลยที่ 3 ทำหนังสือมอบอำนาจให้จำเลยที่ 2 ไปแจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุกที่ดินวัด ก. ตามที่มีผู้แจ้งให้ทราบนั้นเป็นการทำในฐานะผู้แทนของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี มิได้ทำในฐานะส่วนตัว ส่วนจำเลยที่ 2 เมื่อทราบจากผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ว่าโจทก์เป็นผู้บุกรุกที่ดินของวัด ก. ก็ได้ไปแจ้งความให้ดำเนินคดีแก่โจทก์ตามที่ได้รับมอบอำนาจ การกระทำของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ดังกล่าวถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะผู้แทนของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนที่โจทก์อ้างว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3 ชักนำผู้อื่นให้ให้การต่อพนักงานสอบสวนในทางเดียวกันเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีอาญาและมีความเห็นสั่งฟ้องโจทก์ต่อพนักงานอัยการนั้นก็เป็นกรณีสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าวของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ดังนั้นไม่ว่าการมอบอำนาจให้แจ้งความดำเนินคดีแก่โจทก์และการชักนำผู้อื่นให้ให้การต่อพนักงานสอบสวนในทางเดียวกันเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรับฟังเป็นโทษแก่โจทก์ของจำเลยที่ 2 และที่ 3 จะกระทำไปโดยถูกต้องหรือปราศจากอำนาจหรือเป็นการจงใจทำละเมิดต่อโจทก์หรือร่วมกับจำเลยที่ 1 ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการทำละเมิดต่อโจทก์ก็ตามโจทก์ก็ชอบที่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดต่อโจทก์ แต่จะฟ้องจำเลยที่ 2 และที่ 3 ให้รับผิดในมูลละเมิดที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ ทั้งนี้ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา 5 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 และที่ 3 และปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้าง ศาลก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ดังนั้น แม้จำเลยที่ 2 และที่ 3 มิได้ยกปัญหานี้ให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยโดยตรงในคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย แต่หากศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้วเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 และที่ 3 ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้

หมายเหตุคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1736s/2551

-
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีผลทำให้ผู้ได้รับความเสียหายต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐ ฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

จุดที่จะชี้ชัดตัดสินว่า จะฟ้องหน่วยงานของรัฐ หรือฟ้องเจ้าหน้าที่เป็นการส่วนตัวนั้นอยู่ตรงที่ว่า การกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือไม่ ซึ่งก็บ่งชัดอยู่แล้วว่า ทำในหน้าที่แล้วเกิดละเมิดขึ้น ดังนั้น จึงไม่ใช่มาจับจุดที่ว่า ปฏิบัติชอบด้วยหน้าที่หรือไม่ แต่ต้องยึดหลักที่วางเป็นการปฏิบัติหน้าที่ แล้วเกิดการกระทำที่ไม่ชอบ หรือเกิดการละเมิดขึ้นมา ถ้าการละเมิดไม่ใช่

การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผลทางกฎหมาย คือ ต้องฟ้องเจ้าหน้าที่ ฟ้องหน่วยงาน ไม่ได้ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5824/2543.

เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจเริ่มจับกุมโจทก์ ถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ครั้นเมื่อจับกุมโจทก์ได้ก็ต้องควบคุมตัวโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจ การควบคุมตัวโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจจึงถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้ปฏิบัติหน้าที่เช่นกัน หากเจ้าพนักงานตำรวจได้ทำร้ายร่างกายโจทก์ขณะควบคุมโจทก์ไปส่งที่สถานีตำรวจต้องถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องกรมตำรวจเป็นจำเลยได้ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ฯ มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า "หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิด ที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหาย อาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้"

ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่หมายเหตุนี้ โจทก์ตั้งรูปเรื่องว่า จำเลยที่ 3 ไม่มีอำนาจออกหนังสือมอบอำนาจให้จำเลยที่ 2 ไปแจ้งความดำเนินคดีอาญากับโจทก์ จำเลยที่ 2 จึงไม่มีอำนาจดำเนินการใดๆ แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่า การกระทำของจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะผู้แทนของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนั้น หากปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่มีอำนาจดังที่อ้าง ก็ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ใช่ฟ้องจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นการส่วนตัวดังกล่าว

ในกรณีที่เป็นกรกระทำที่เป็นการส่วนตัว ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ หรือเริ่มต้นด้วยการปฏิบัติหน้าที่แล้วต่อมามีเหตุมาแทรกแซงตัดตอนให้กลายเป็นเรื่องส่วนตัว สิ้นสุดยุติหรือตัดขาดจากการปฏิบัติหน้าที่แล้ว หรือนอกหน้าที่ไปแล้ว กรณีเหล่านี้ก็เป็นการกระทำละเมิดเป็นการส่วนตัว ฟ้องหน่วยงานไม่ได้ ซึ่งอาจจะศึกษาได้จากแนววินิจฉัยของศาลฎีกา ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2483/2517.

จำเลยที่ 1 เป็นข้าราชการขับรถยนต์ของทางราชการไปส่ง น. กับพวกซึ่งมาคุยเรื่องส่วนตัว เมื่อถึงที่เกิดเหตุได้ชนรถของบุคคลอื่นด้วยความประมาท ไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หน่วยงานราชการนั้นไม่ต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกในผลละเมิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1931/2518.

จำเลยที่ 1 รับราชการเป็นบุรุษไปรษณีย์ ได้ขับรถยนต์ของกรมไปรษณีย์ฯ จำเลยที่ 2 ไปเก็บไปรษณีย์ภัณฑ์ตามตู้ไปรษณีย์ตามหน้าที่ และจอดรถไว้ที่ขอบถนน โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานควบคุมการจราจรบอกให้จำเลยที่ 1 ไปจอดรถบนไหล่ถนน เพราะการจราจรคับคั่ง จำเลยที่ 1 ด่าโจทก์แล้วกลับไปขึ้นรถ โจทก์ตามไปยื่นเอามือเท้าขอประตูดตรงที่นั่งคนขับและชะโงกศีรษะเข้าไปในรถแจ้งข้อหาว่าดูหมิ่นเจ้าพนักงาน จำเลยที่ 1 ขับรถออกไปโดยเร็วและผลักโจทก์ตกจากรถ ทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บ การที่จำเลยที่ 1 ขับขวางการจับกุมโดยขับรถเคลื่อนออกไปและผลักโจทก์ตกจากรถจนได้รับบาดเจ็บนี้เป็นเรื่องส่วนตัวของจำเลยที่ 1 และเป็นการทำร้ายร่างกายกันโดยเฉพาะ มิได้เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 และไม่ได้เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ จำเลยที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2512/2539.

นิติบุคคลจะรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลได้กระทำให้เกิดความเสียหายหรือทำละเมิดขณะทำการตามหน้าที่และอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 76 พลดตำรวจ ว. กับจำเลยที่ 2 ที่ 3 ซึ่งเป็นตำรวจไปดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยที่บ้านซึ่งจัดงานแต่ตำรวจทั้ง 3 ตีมสุรามีนเมาเมื่อก่อนทะเลาะกับพวกชาวบ้านจนเจ้าภาพต้องเชิญให้กลับไปออกไปเมื่อไปถึงถนนพลตำรวจ ว. ได้กระชากลูกเลื่อนปืนในลักษณะข่มขู่พวกชาวบ้านเป็นเหตุให้ปืนสั้น 1 นัด กระสุนปืนไปถูกโจทก์ซึ่งนั่งอยู่ในบ้านงาน ได้รับบาดเจ็บพิการไปตลอดชีวิต การที่พลตำรวจ ว. กระทำดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของพลตำรวจ ว. และไม่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ของกรมตำรวจจำเลยที่ 1 กรมตำรวจจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนิติบุคคล

จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

ดังนั้น ก่อนฟ้องโจทก์ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ดีว่า รูปเรื่องเป็นอย่างไร และต้องบรรยายฟ้องให้ได้ความชัดเจน มิฉะนั้นอาจถูกยกฟ้องได้ตั้งแต่ชั้นยื่นฟ้อง ในขณะเดียวกัน เมื่อตั้งรูปเรื่องได้ถูกต้องแล้วก็ต้องพร้อมในการพิสูจน์ทางพยาน หลักฐานว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปดังสรุปเรื่องที่ตั้งไว้ในคำฟ้อง

สรุป ประเด็นผลกรัง

-